

וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אליעזר: אשה לא תעביר סרק צבע אדום על פניה בשבת מפני שצובעת.

תנו רבנן: החולב, והמחביץ, המעמיד חלב בקיבה כדי להחמיצו וע"י כן נפרש הקום [החלב הקרוש] מהחלב, או שנתן את הקום בכלי מנוקב, ונוטפין ממנו המים הפורשים מהחלב, והחלב הקרוש נשאר, והמגבן עשה מהקום גבינה, והיה באחד מאלו כגרוגרת.

וכן המכבד, מטאטא את הבית, והמרבץ, מזלף מים על הרצפה כדי שלא יעלה אבק, והרודה חלות דבש, מוציא את הדבש מתוך טבלאות השעוה שבתוכן נתון הדבש.

בכל מלאכות אלו, שמהות מלאכתן וחיוכם יתבאר להלן:

אם שוגג בעשייתן בשבת — חייב חטאת.

ואם הזיז בעשייתן ביו"ט — לוקה ארבעים.⁽²⁾

שכל אלו מלאכות דאורייתא הם: מכבד ומרבץ יש בהם משום בונה [עיי' בעיונים 4], והשאר מתבארים להלן.

דברי רבי אליעזר.

וחכמים אומרים: אחד זה ואחד זה בין

אלא, אמר רבי אבהו: לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוסי ברבי חנינא:

צה-א כוחלת חייבת משום צובעת.

גודלת ופוקסת חייבת משום בונה, וכדמפרש ואזיל.

והוינן בה: וכי דרך בנין בכך?

ומשנינן: אין! כדרש רבי שמעון בן מנסיא:

כתיב "ויבן ה' אלהים את הצלע" — מלמד הכתוב באומר "ויבן", שקילעה הקב"ה לחוה את שערה, והביאה אצל אדם הראשון.

שכן, בכרכי הים קורין לקלעיתא, קליעת שיער, בניתא.

הרי, שקליעת שיער נחשבת לבנין אצל אדם [וכן פוקסת שהוא תיקון השיער. ולפירוש אחר שמאדימה עור פניה נמי שייך בנין שהוא תיקון האשה. תוס' ד"ה פוקסת, מ"ק ט ב].

תניא: רבי שמעון בן אלעזר אומר: הגודלת וכוחלת ופוקסת בשבת לעצמה פטורה, שאין זה דרך בנין לפי שאינה יכולה לבנות יפה לעצמה. אבל לחברתה, חייבת. שדרך בנין בכך, שרואה ועושה.⁽¹⁾

דפטרי זה רק לעצמה ולא לחברתה. אולם בביה"ל ס"ס ש"ז ד"ה משום, דעתו דרשב"א אליבא דרבי אליעזר אמר לה, אבל רבנן פטרי אפילו לחברתה.

2. לא קאי אחולב ומחביץ ומגבן שאין בהם איסור מדאורייתא ביו"ט, שהרי צורך אוכל נפש

10. עצם הקליעה מצינו שנחשבת לאריגה, אלא כונת הגמרא שבשער המחובר לאדם לא שייך בו אריגה. ועוד שאין סופה של הקליעה להתקיים, שעומדת לסתירה, הלכך לא חשיבה מלאכה. תוד"ה וכי.

1. האליה רבה כתב דרשב"א סובר כרבנן, דהא